

1. Neemt Jezus de zonde echt serieus?

Je zult maar de man zijn, de echtgenoot van deze vrouw. Of je zult maar de vrouw zijn van de man met wie ze betrapt is. De bedrogen vrouw. Haar man is gevonden, in bed met dit méns... Of je zult maar een kind zijn, uit één van die twee gezinnen. Jouw moeder, die je vader bedrogen heeft... Of jouw vader, die je moeder bedrogen heeft... Overspel, het is zó verwoestend, het maakt zo ontzettend veel kapot. Vertrouwen, opgebouwd in jaren, ligt in één keer... pats!... aan scherven. Ik weet niet of het met jou net zo gaat als met mij: als je dit verhaal leest, dan voel je metéén medelijden met die vrouw, je hebt gelijk sympathie voor háár. Maar als je dan eens éven doordenkt op wat heeft ze heeft gedaan, op wat ze heeft aangericht, dan zou je toch ook woedend worden?! Waarom maak je zóveel kapot? Waarom ben je zó'n onbetrouwbaar persoon?! Daarnet hebben we een stukje gelezen uit Leviticus 20. En misschien heb je ook wel gedacht toen we dat lasen: 'Wat is dit afgrijselijk strenge wetgeving! Is dit nou afkomstig van de God van liefde?!' Allerlei zonden op seksueel gebied worden genoemd. En dan wordt er gezegd: 'Hierop staat de doodstraf! Daarop staat de doodstraf!' Hoe kan dat nou?! Misschien gaan we daar iets van begrijpen, als we ontdekken hoe juist zonden op seksueel gebied mensenlevens kunnen verwoesten. Ik heb pas geleden het boek van Rinke Verkerk gelezen, dat heet *Het hele dorp wist het*. Het is een waargebeurd verhaal over seksueel misbruik. In feite weet je het wel, maar het boek laat nog eens haarscherp zien hoe verwoestend het is, seksueel misbruik, hoezeer een mensenleven erdoor wordt verwond. Heel veel dingen, als het gaat om relaties, vertrouwen, liefde, seksualiteit, enzovoorts, moeten genezen, soms van de grond af weer worden opgebouwd. Seksualiteit is één van de mooiste geschenken die God heeft gegeven aan ons als mensen. De goede seksualiteit, in een levenslang verbond van liefde en trouw, is overgebleven vanuit het paradijs! Zo mooi, zo teer, zo heilig. Maar als dat geschenk wordt misbruikt, als de vurige kracht van de seksualiteit op een verkeerde manier naar buiten komt, dan kun je daar als mens levenslang door misvormd raken. Leviticus 20 is niet voor niets een huiveringwekkend strenge wet. Daar is álle reden voor. Maar nu staat hier, heel concreet, een vrouw. Betrapt op overspel. Betrapt op heterdaad! 'En wat vindt u nou, Meester? Moet ze gestenigd worden, zoals in de wet staat?' Wat zou Jezus vinden? Ja, wat zou Hij er nou van vinden? Met die vraag kun je weleens rondlopen, vind je niet? Wat zou Hij er nou van vinden? We weten van Jezus dat Hij genadig is, liefdevol. Maar betekent dat dan ook dat Hij dat tot in het oneindige doortrekt, dat Jezus als het ware iedereen wel kan begrijpen en daarom uiteindelijk alles wel goed vindt? Wie heeft er zóveel begrip als Hij? Toch is dat niet wat we over Jezus lezen in de Bijbel. Als er Eén is die heeft overzien wat de gevolgen waren van dit overspel, voor die bedrogen echtgenoot, voor die bedrogen echtgenote, voor kinderen misschien, - we kennen niet precies de situatie - als er Eén geweest is die de pijn van deze ontrouw tot in het diepst van Zijn ziel voelde grieven, dan is het Jezus wel. Jezus, Hij is de Zoon van God, de God die deze wetten aan Mozes gaf, Leviticus 20, en wat zegt Jezus over de wet, in Mattheüs 5: 17-19? Daar zegt Hij dit: 'Denk niet dat Ik gekomen ben om de Wet of de Profeten af te schaffen; Ik ben niet gekomen om die af te schaffen, maar te vervullen. Want, voorwaar, Ik zeg u: Totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet één jota of één tittel van de Wet voorbijgaan, totdat het alles geschied is. Wie dan een van deze geringste geboden afschaft en de mensen zo onderwijst, zal de geringste genoemd worden in het Koninkrijk der hemelen; maar wie ze doet en onderwijst, die zal groot genoemd worden in het Koninkrijk der hemelen.'

Jezus is niet gekomen om met de wet de hand te lichten, maar om de wet te handhaven. Hij gaat zelfs nog veel verder! Hij zegt in Mattheüs 5: 'Je moet niet de wet alleen maar naar de l  tter handhaven, nee, je moet je de gé  st van de wet helemaal eigen maken!' In vers 27 en 28 van Mattheüs 5 zegt Jezus dit: 'U hebt gehoord dat tegen het voorgeslacht gezegd is: U zult geen overspel plegen. Maar Ik zeg u dat al wie naar een vrouw kijkt om haar te begeren, in zijn hart al overspel met haar gepleegd heeft.' Als je bij Jezus komt met de gedachte: 'Ach, Hij zal wel een oogje

dichtknippen', dan ben je bij Jezus hélemaal aan het verkeerde adres! Helemaal! Als er E  n is die zuiver is, 100 % zuiver, en die ook zuiverheid vr  gt, dan is het Jezus!

2. Jezus ontmaskert de schijnheiligheid van de aanklagers

De Here Jezus ziet die vrouw. Hij weet wat ze gedaan heeft, en Hij peilt als geen ander de ernst van dat kwaad. En Hij ziet om die vrouw heen die kring van mannen, Farizee  n en schriftgeleerden. En ook in hun leven peilt Hij het kwaad. Want waarom slepen ze deze vrouw hier naartoe? Wat brengt hun hier, in de tempel, in het huis van God, met deze zondares? Zijn ze zo bezorgd om haar zieleheil? Of zijn ze zo begaan met haar man, met haar kinderen? Natuurlijk niet! Dat interesseert ze allemaal helemaal niets! Nee, ze willen maar    n ding: Jezus in de val lokken! Want Hij kan twee dingen doen. Hij kan zeggen: 'Nee, stenigen, dat gaat toch te ver! Kom op, mensen, niet t   streng zijn!' In dat geval h  bben ze Hem: 'Hij houdt Zich niet aan de wet van Mozes!' Maar Hij kan ook zeggen: 'Ja, jullie hebben gelijk, ze moet gestenigd worden!' En dan hebben ze Hem ook! Want het hele volk is juist zo onder de indruk van Jezus' barmhartigheid, van Zijn genade. Dus Jezus zal dan   l Zijn krediet verliezen. Bovendien: als Jezus zegt dat die vrouw gestenigd moet worden, gaat Hij in tegen de wetten van de Romeinse overheersers, want die laten niet toe dat de Joden zomaar op eigen houtje, volgens hun eigen wetten, iemand stenigen. Dus ze kunnen Hem dan ook nog aangeven bij de Romeinen, als een oproerkraai! Dus w  t Jezus ook zegt, Hij doet het altijd fout. Tenminste, dat is wat ze denken. En die vrouw? Ach, wat kan hun die vrouw schelen, ze komt nu even goed van pas, als pion in hun boze schaakspel.

En Jezus? Hij doorziet het hele plan. En Hij ziet ook dat die vrouw alleen staat. Als je betrapt wordt op overspel, dan ben je toch meestal s  men? Of niet dan? Waar is die man? Hebben ze die laten gaan, de lafaards? Wat staat er in Leviticus 20? Als een man en een vrouw betrapt worden op overspel, moeten ze beiden gestenigd worden, zowel de overspeler als de overspeelster. Weten ze dat niet, deze aanklagers, deze juridische experts? Dit zaakje is niet fris. En wat staat er dan? 'Maar Jezus bukte en schreef met de vinger in de aarde.' Als Jezus schrijft, moet iedereen wachten. Zo brengt Jezus rust. Het is alsof Hij zegt: 'Kom nou eerst eens tot jezelf, besef waar je mee bezig bent.' 'Maar Jezus bukte en schreef met de vinger in de aarde.' Wat Jezus hier doet, heeft een bijzondere achtergrond. En al deze mannen, die deze vrouw staan te beschuldigen, dat zijn toch schriftgeleerden? Nou, als zij inderdaad de Schriften goed kennen, dan denken ze bij zo'n hand die in de aarde schrijft meteen aan Jeremia 17: 12-14: 'Een eretron, een hoge plaats vanaf het begin, is de plaats van ons heiligdom. HERE, Hoop van Isra  l, allen die U verlaten, zullen beschaamd worden. Wie zich van mij afkeren, zullen in de aarde worden geschreven, want zij hebben de bron van het levende water, de HERE, verlaten. Genees mij, HERE, en ik zal genezen worden, verlos mij, en ik zal verlost worden, want U bent mijn lofzang.' Vind je dat niet een heel veelzeggende tekst? Waar gebeurt dit allemaal? Waar brengen ze die vrouw naar Jezus? In de tempel, de plaats waar God woont! De plaats waar Hij alle harten doorziet! 'Een eretron, een hoge plaats vanaf het begin, is de plaats van ons heiligdom.' Beseffen deze mensen wel waar ze zijn?! Ze zijn in de nabijheid van God! En d   r, in de aanwezigheid van God, komen ze met hun schijnheilige beschuldigingen aan deze vrouw! Het schrijven

van Jezus in de aarde, dat is een ernstige waarschuwing: 'HERE, Hoop van Israël, allen die U verlaten, zullen beschaamd worden. Wie zich van mij afkeren, zullen in de aarde worden geschreven – in het zand, de eerste de beste regenbui spoelt je naam weg -, want zij hebben de bron van het levende water, de HERE, verlaten.' Jezus schrijft in het zand, en dat tékent Zijn geduld: 'Mensen, denk na! Denk na! Waar ben je mee bezig? Ben je bezig met de opbouw van het Koninkrijk van God, of ben je bezig je eigen boosaardige plannen uit te voeren en zo je eigen koninkrijkje op te bouwen?' 'Jezus schreef met de vinger in de aarde.' En juist die tekst uit Jeremia is óók een bemoediging voor die vrouw. Zou ze dat geweten hebben? Want hoe gaat het verder? 'Genees mij, HERE, en ik zal genezen worden, verlos mij, en ik zal verlost worden, want U bent mijn lofzang.' Daar, in de tempel, dicht bij God, is voor een overspelige vrouw.... tóch plaats. We hebben het gezongen, Psalm 84: 'Zelfs vindt de mus een huis, o Heer, de zwaluw legt haar jongskens neer in 't kunstig nest bij Uw altaren. Bij U, mijn Koning en mijn God verwacht mijn ziel een heilrijk lot...' Die vrouw is naar Jezus toe gesleept, door mensen die haar dood willen, maar ze kan nergens beter uitkomen dan bij deze Koning, bij deze Vrededorst. Want wat is Jezus' antwoord? 'Wie van u zonder zonde is, laat die als eerste de steen op haar werpen.' Een heel opmerkelijk antwoord. Het is zelfs een spreekwoord geworden in onze Nederlandse taal. 'Wie zonde zonde is, werpe de eerste steen.' Zet Jezus met dit antwoord de wet van God aan de kant? De volmaakte wet van Zijn Vader? Nee. Jezus handhaaft de wet. Zeker! Deze vrouw verdient het om gestenigd te worden. Jezus doet niets áf aan de wet, maar Hij brengt de volledige wet in herinnering. Want Gods wetten gaan niet alleen over háár, maar ook over hén. Zeker, in de wet die God aan Israël gegeven heeft, via Mozes, wordt op verschillende plaatsen de doodstraf opgelegd, door steniging. Maar de eerste stenen moeten gegooid worden door de getuigen, dus de mensen die erbij waren, toen de dader betrapt werd, en die getuigen moeten zuivere getuigen zijn. En dat betekent méér dan alleen dat ze de waarheid spreken, het betekent méér dan alleen dat ze de dader betrapt hebben. Het betekent óók dat ze vanuit de juiste motieven handelen, en niet hebben gezocht naar een manier om een vijand uit de weg te ruimen. Gaat het deze aanklagers om de handhaving van het recht, en daarmee de eer van God? Of zijn ze erop uit om Jezus in de val te lokken? 'Wie zonder zonde is, werpe de eerste steen.' Als Jezus dat gezegd heeft, dan druipen ze af, één voor één. 'Te beginnen bij de oudsten.' Misschien is het zo, dat als je ouder wordt, je ook iets meer zelfkennis krijgt. 'Wie ben ik eigenlijk, dat ik een steen zou gooien?'

3. Gods wet geldt voor iedereen!

Jezus handhaaft de wet van God, 100 %. Maar die wet geldt niet alleen voor deze vrouw, die geldt voor ál die mensen, die om Hem heen staan. En die geldt ook voor jou en mij. En nu is de vraag, héél confronterend, vandaag: 'Wie veroordeel jij nou eigenlijk in jouw hart? Probeer daar heel eerlijk over na te denken. Wie veroordeel jij in je hart? Wie zet jij in het midden van de kring?' Misschien wel héél terecht, omdat die ander iets vreselijks gedaan heeft, wat niet door de beugel kan. Zoals overspel niet door de beugel kan. Weet dat Jezus Christus nóóit éne zonde goedpraat! Maar Hij vraagt wel aan u en aan jou, en aan mij: 'Wie zet jij in het midden van de kring?' Ook wij zijn hier in het huis van God. Niet in de tempel in Jeruzalem, maar wel in een huis dat aan God gewijd is. Ook hier kijkt God dwars door ons heen, en Hij ziet wat er leeft in ons hart. Naar wie zou jij je stenen willen gooien? Jezus zegt: 'Doe het maar! Als die ander schuldig staat, heb je groot gelijk! Het recht staat aan je kant! Werp je steen, als jij zonder zonde bent.' 'Maar toen zij dit hoorden en in hun geweten overtuigd waren, gingen zij weg, de één na de ander, te beginnen bij de oudsten tot de laatsten; en Jezus werd alleen achtergelaten, en de vrouw die in het midden stond.' Ze gaan weg. Ze gaan allemaal weg, behalve één. Een overspelige vrouw. 'Vrouw, waar zijn die aanklagers van u? Heeft niemand u veroordeeld?' 'Niemand, Heer. Niemand.' Voor het eerst praat er iemand niet óver deze vrouw, maar mét deze vrouw. Voor de anderen was zij een middel, een object, om Jezus te pakken. Een stok om een hond mee te slaan. Voor Jezus is zij een mens!

4. Jezus, de Zondeloze, werpt geen steen, maar is een Schild
En dan klinken die wonderlijke woorden, zó bevrijdend: 'Dan veroordeel Ik u ook niet. Ga heen en zondig niet meer.' Vind je het eigenlijk niet vreemd? 'Wie zonder zonde is, werpe de eerste steen.' Hier is een mens zonder zonde, Jezus! Waarom werpt Hij dan geen steen? Hij is de énige die daar het recht toe heeft! Móét Hij het ook niet doen? Het staat toch in de wet? Houdt Jezus Zich dan tóch niet aan de wet? Dat is een belangrijke vraag! Maar het antwoord op die vraag staat al eerder in dit Evangelie, en het komt uit Jezus' eigen mond. Johannes 3: 17, we hoorden die tekst aan het begin van de dienst: 'Want God heeft Zijn Zoon niet in de wereld gezonden opdat Hij de wereld zou veroordelen, maar opdat de wereld door Hem behouden zou worden.' Jezus komt niet om deze vrouw te veroordelen, maar om haar te behouden, om haar te redden! En die straf dan? Die straf blijft openstaan. Ook die straf zal worden voldaan, zal worden uitgeboet, alleen niet door steniging, maar door kruisiging. De straf die deze vrouw verdient, die neemt Jezus Zelf op Zich. Zó handhaaft Jezus de wet, ten volle! Niet door te straffen, God zij dank hoeft dat niet meer! Die straffen in de wet van God, die hoeven niet meer te worden voltrokken, want Jezus heeft ze op zich genomen. Zo is Gods wet ten volle vervuld! Alle schuld is voldaan. Alles is volbracht! Ik wil daar nog wel iets bij zeggen. Er is een verschil tussen onze schuld naar God toe en onze schuld naar mensen toe. Daders van allerlei misdaden komen er niet mee weg door te zeggen: 'Ja, maar God heeft mij vergeven, Jezus heeft mijn schuld gedragen, dus mijn slachtoffers moeten me ook maar vergeven en mogen geen aangifte meer doen.' Op die manier wordt genade goedkope genade. Nee, als je als dader gaat beseffen dat God jou vergeeft omdat Jezus voor jouw schuld gestorven is, als dat wérkelijk tot je doordringt, en je hebt een strafbaar feit gepleegd, dan zal het éérste zijn wat je doet: jezelf aangeven bij de politie, en de gevolgen van je daden dragen. En daarnaast: je slachtoffers smeken om vergeving en doen wat je kunt om je misdaden te compenseren. Want ook al vergeeft God je zonde, de gevolgen van de zonde zijn niet zomaar weg. Die gevolgen zul je moeten dragen. En nu terug naar diegene, die jij zelf in het midden wilde zetten. Weet jij het nog? Wie wilde je in het midden zetten? Die ander verdient ook een straf. En als de ander een strafbaar feit pleegde, doe dan vooral aangifte, zodat het kwaad wordt gestopt en die ander hopelijk tot inkeer komt. Maar tegelijkertijd is ook de vraag: als Jezus dat nou zegt tegen die ander, die jij in het midden hebt geplaatst: 'Ook Ik veroordeel u niet. Ga heen en zondig niet meer', hoe is dan jouw reactie? Die overspelige vrouw, die is betrapt. En dat is maar goed ook! Dat haar zonde in het licht gekomen is, dat is haar redding geworden. Haar eeuwige redding! Zoals ook vandaag de dag juist een aangifte, juist een arrestatie of een gevangenisstraf een dader kan veranderen, tot inkeer kan brengen. Want als je zonde in het licht komt, het licht van Christus, dan kan er verzoening plaatsvinden. En dan kan Jezus je vrijpraak geven: 'Ook Ik veroordeel je niet. Ga heen en zondig niet meer.' Vrijpraak en verandering, die gaan altijd hand in hand, altijd! Je kunt nóóit leven van de vergeving door Christus, en niet tegelijkertijd je leven veranderen. Vrijpraak leidt tot verandering: 'Ga heen, *zondig niet meer!*' Deze vrouw heeft haar redding gevonden bij Jezus. Waar kun je beter zijn, dan bij Hem? Bij Jezus, in de tempel, in het huis van God. Gods woning, waar de mus een huis vindt, en de zwaluw een nest bouwt. Psalm 84, wat zongen we ook al weer? 'Want God, de Heer, zo goed, zo mild, is te allen tijd een Zon en Schild.' Een Schild om je heen. Een Schild tegen de stenen. 'Hij zal genade en ere geven.' Ik eindig met een gedicht van Gerrit Achterberg, het gaat over dit gedeelte en heet: **En Jezus schreef in 't zand.** Jezus schreef met Zijn vinger in het zand. / Hij bukte zich en schreef in 't zand, wij weten / niet wat Hij schreef. Hij was het zelf vergeten, / verzonken in de woorden van Zijn hand. / De schriftgeleerden, die Hem aan de tand / hadden gevoeld over een vrouw, van hete / hartstochten naar een andere man bezeten, / de schriftgeleerden stonden aan de kant. / Zondig niet meer, zei Hij, Ik oordeel niet. / Ga heen en luister, luister naar het lied. / En Hij stond recht. De woorden lieten los / van hun figuur en brandden in de blos / waarmee zij heenging, als een kind zo licht. / Zo geestelijk schreef Jezus Zijn gedicht. Amen.